

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРЕДИТУВАННЯ

*О. М. Вакульчик, д. е. н., професор, Академія митної служби України,
elvak@mail.ru*

*Д. П. Дубицький, к. е. н., Академія митної служби України,
DenisDubitskiy@i.ua*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: наукового узагальнення – для формулювання наукових задач та загальних висновків; моделювання – для розробки показників економічної безпеки підприємства.

Результати. Визначено тенденцію до зростання показника обсягів кредитів, які були надані банками некомерційним корпораціям. За результатами аналізу структури капітальних інвестицій підприємств за джерелами фінансування за 2010–2012 рр. було визначено, що переважна більшість підприємств України формує свої необоротні фонди як за рахунок власних коштів так і за рахунок кредитів банків та інших позик.

Виявлено необхідність здійснення оцінки економічної безпеки підприємства з урахуванням процесу залучення позикового капіталу. На основі поєднання показників економічної безпеки підприємства з показником ефекту фінансового левериджу удосконалено методичний підхід до оцінки та аналізу економічної безпеки підприємства в умовах кредитування.

За допомогою удосконаленого підходу було проведено аналіз економічної безпеки ПАТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат» і визначено, що подальші зусилля управлінського персоналу до забезпечення економічної безпеки підприємства мають бути спрямовані на оптимізацію структури капіталу підприємства та визначення оптимальних обсягів залучення кредитних ресурсів з урахуванням його впливу як на фінансову та інвестиційну безпеку, так і на рентабельність власного капіталу.

Новизна. Удосконалено методичний підхід до оцінки економічної безпеки підприємства в умовах кредитування, який базується на основі застосування показників запасу економічної безпеки у поєднанні з показником ефекту фінансового левериджу, що дозволяє управлінському персоналу регулювати процес залучення та використання кредитних ресурсів.

Практична значущість. Здійснені методичні розробки дозволяють управлінському персоналу підприємств гірничо-добувної галузі запровадити механізм оцінки економічної безпеки підприємства в умовах кредитування та нейтралізувати негативний вплив загроз, пов'язаних із залученням кредитних ресурсів, на здатність підприємства до здійснення фінансової та інвестиційної діяльності, а також попередити зменшення рентабельності власного капіталу та його вимивання.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, кредит, показники запасу економічної безпеки підприємства, ефект фінансового левериджу.

Література

1. Абалкин Л. Избранные труды. Том IV / Л. Абалкин. – М. : Экономика, 2000. – 330 с.
Abalkin L. *Izbrannyye trudy*. Tom IV [The chosen works. Volume IV] / L. Abalkin. – М.: Ekonomika, 2000. – 330 p.
2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія./ О. І. Барановський – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2004. – 759 с.
Baranovskiy O. I. *Finansova bezpeka v Ukraine (metodologiya otsinky ta mehanizmi zabezpechennya)* [Financial Security in Ukraine (assessment methodology and tools support)] / O. I. Baranovskiy – К.: Kiev. nats. torg.-ekon. un-t., 2004. – 759 p.
3. Гапоненко В. Ф., Экономическая безопасность предприятий. Подходы и принципы. / В. Ф. Гапоненко, А. А. Беспалько. – К., 2007. – 208 с.
Gaponenko V. F. *Ekonomicheskaya bezopasnost predpriyatiy. Podhody i principy* [Economic security of enterprise. Approaches and principles.] / V. F. Gaponenko, A. A. Bezpalko. – К., 2007. – 208 p.
4. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства: Навч. пос. / Л. І. Донець, Н. В. Ващенко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
Donec L. I. *Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva* [Economic security of enterprise] / L. I. Donec, N. V. Vaschenko. – К. : Centr uchbovoyi literatury, 2008. – 240 p.
5. Нусінов В. Я. Методологічні основи оцінки економічних результатів промислового виробництва: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук./ В. Я. Нусінов – Київ, 1998. – 32 с.
Nusinov V. Y. *Metodologichni osnovy otsinky ekonomichnikh rezultativ promyslovogo vyrobnytstva: avtoreferat disertatsiyi na zdobuttya naukovogo stupenya doktora ekonomichnyh nauk* [Methodological basis of assessment of economic performance of industrial production: Dissertation for the degree of Doctor of Economic Sciences] / V. Y. Nusinov. – Kyiv, 1998. – 32 p.
6. Кредити надані нефінансовим корпораціям. – Бюлетень Національного банку України. – 2013. – №3. – С. 107.
Kredyty nadani nefinansovym korporacijam [Loans to non-financial corporations]. – Buliten Natsionalnogo banku Ukrayiny. – 2013. – №3. – P. 107.
7. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування [Електронний ресурс] // Режим доступу. – <http://www.ukrstat.gov.ua>.
Kapitalni investyciyi za dzherelamy finansuvannya [Capital expenditure by source of funding] / [Elektronniy resurs] // Rezhim dostupu. – <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Вакульчик О. М., Дубицький Д. П. Визначення зон економічних ризиків на основі аналізу показників економічної

безпеки підприємства / О. М.Вакульчик, Д. П.Дубицький // Економіст. – 2009. – №8. – С. 40–43.

Vakulchik O. M. *Viznachennya zon ekonomichnykh ryzykiv na osnovi analizu pokaznykiv ekonomichnoyi bezpeky pidpryemstva* [Definition of areas of economic risks by analyzing indicators of economic security] / O. M. Vakulchik, D. P. Dubitskiy // Ekonomist. – 2009. – №8. – P. 40–43.

9.Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу. – <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

Podatkoviy kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI [Tax Code of Ukraine of 02.12.2010 № 2755-VI] / [Elektronniy resurs] // Rezhim dostupu. – <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

10.Фінансова звітність ПАТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат» за 2012 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу. – <http://www.smida.gov.ua>.

Finansova zvitnist PAT «Marganetskiy girnicho-zbagachivalniy kombinat» za 2012 r. [Financial statements, public joint stock company «Marganetskiy GOK» in 2012] / [Elektronniy resurs] // Rezhim dostupu. – <http://www.smida.gov.ua>.